

Dierenarts Geert Hoflack: 'België neemt de meest starre houding aan in toelating van vaccins'

Opduikend botulisme

België wordt getroffen door een toenemend aantal gevallen van botulisme. De overheid biedt de veehouders en dierenartsen geen instrumenten om in te grijpen. Dierenarts Geert Hoflack pleit ervoor de nieuwe opduikende dierziekten met spoed op de politieke landbouwagonde te plaatsen.

tekst Guy Nantier

Recent zijn in het veekoppel van een jonge Waalse melkveehouder 36 van de 64 melkkoeien in een goede maand tijd bezweken. En een Vlaamse veehouder zag zo'n 74 van zijn 78 koeien verloren gaan op amper vijf dagen tijd. De diagnose luidde: botulisme. Dierenarts Geert Hoflack van de faculteit Diergeneeskunde Universiteit Gent geeft uitleg en commentarieert.

Wat is botulisme?

'De oorzaak van botulisme schuilt meestal in het voer of drinkwater, waarin de botulismebacterie zich onder gunstige omstandigheden ontwikkelt en toxinen of gifstoffen produceert. Deze gifstoffen veroorzaken bij opname door de koeien verlammingverschijnselen en sterfte.

Heel dikwijls liggen kadavers waarin de kiem zich heeft ontwikkeld en die in het voer terechtgekomen zijn, aan de oorsprong van het probleem.'

Vanwaar die kadavers in het voer?

'Met de toenemende mechanisatie tijdens het oogsten van de voedergewassen is de kans op het voorkomen van kadavers in het ruwvoer toegenomen. En dus logischerwijs ook de kans op botulisme. Het gaat om kadavers van ratten, fazanten, eenden, ganzen, pluimvee of konijnen.'

'Ook bepaalde bijproducten zoals bierdrif, die voedertechisch uitermate geschikt zijn als veevoer en die door de hoge krachtvoerprijzen steeds meer ingang vinden, blijken een verhoogd risico

in te houden op het optreden van botulisme. Bij gebruik van een voermengwagen worden eventueel aanwezige toxinen gelijkmatig door het gehele rantsoen gemengd, waardoor veel dieren tegelijkertijd aangetast worden.'

Wat kunnen veehouders doen als ze met de ziekte geconfronteerd worden?

'Voorlopig niets. De veehouders in België staan machteloos. Zij mogen van overheidswege niet vaccineren. Dat staat in schril contrast met de ons omringende landen, waar ofwel uitzonderingsmaatregelen voorzien zijn zoals in Engeland of Frankrijk, of waar het gebruik van een vaccin gedoogd is zoals in Nederland. Het niet mogen vaccineren is niet alleen een doorn in het oog van de getroffen vee-

houders, ook wij dierenartsen zijn zeer bezorgd over de gang van zaken.'

Aan de toon te horen voelt u zich als dierenarts én wetenschapper sterk gepikeerd?

'Ja, want er zijn efficiënte vaccins beschikbaar. Waarom mogen we ze dan niet inzetten? Door tijdig te vaccineren met een vaccin dat tegen botulisme type D beschermt, het type toxine dat meestal aanwezig is bij Belgische uitbraken, zijn heel veel dierenleed, sterfte en zware financiële verliezen voor de veehouder te voorkomen. Het gegeven dat het federaal voedselagentschap FAVV geen actie onderneemt om een vaccin beschikbaar te stellen is enkel en alléén gebaseerd op het feit dat het om "geïsoleerde gevallen"

meest starre houding aan in het toelaten van bestaande vaccins die de geneesmiddelenfirma's elders in de wereld wel mogen vermarkten. De Belgische overheid moet maar eens duidelijk vertellen waarom vaccinatie met een dergelijk vaccin niet toegelaten wordt en in de omringende landen wel.'

Professor Deprez van de universiteit Gent stelt dat we als eerste naar de oorzaak moeten zoeken.

'Dat onderzoek naar de oorzaak onmiddellijk en als eerste dient te gebeuren, zoals professor Deprez stelt, is zonder meer waar, maar de oorzaak wordt niet altijd even snel gevonden. Op sommige bedrijven wordt die zelfs nooit met ze-

buurt. Daar kan preventief vaccineren tegen botulisme veel leed voorkomen.' 'Botulisme is overigens niet het enige gevaar dat dreigt. Voorspeld wordt dat ook andere "nieuwe" opkomende ziekten zoals ehrlichiose, rift valley fever en west nile fever binnen afzienbare tijd in België zullen opduiken. Ehrlichiose is trouwens al drie keer vastgesteld in België, waarvan één keer zeer recent in Vlaanderen.'

'Bij bepaalde van deze nieuwe ziekten kan een besmetting op Belgische bedrijven eveneens gepaard gaan met massale sterfte en/of massaal optreden van verwerpingen. Dan is het toch de logica zelf dat je je hiertegen wapent nog voor het probleem zich stelt, hetzij via vaccinatie indien mogelijk, hetzij via een soort van verzekering.'

Welke rol speelt het sanitair fonds in België hierbij?

'Ook voor het sanitair fonds is hier een taak weggelegd. Binnen dit fonds dient elke veehouder per dier een bijdrage te storten om een "spaarpot" te hebben als er bepaalde problemen zijn. Dat is nu juist het basisprincipe van een verzekering: iedereen betaalt een beetje en bij een probleem vergoeden we het slachtoffer vanuit deze pot. Waarom kunnen veehouders die getroffen worden door dergelijke zware uitbraken en die dit kunnen bewijzen, nu niet vergoed worden vanuit het sanitair fonds? Als een comité van wetenschappers en juristen deze gevallen individueel beoordeelt, is misbruik bijna niet mogelijk. En ook de onderzoeken en bijkomende kosten die de veehouders, die al in zak en as zitten, als overmaat van ramp gepresenteerd krijgen, zouden binnen het budget van het sanitair fonds vergoed kunnen worden.'

'In Vlaanderen is Veepeiler, dat een initiatief is van Dierengezondheidszorg Vlaanderen en gefinancierd wordt vanuit het sanitair fonds, bereid gevonden onderzoeken te bekostigen tot 250 euro. Maar in dergelijke individuele rampsituaties zouden we iets meer moeten kunnen dan dat, toch? In ieder geval dient de politiek dringend werk te maken van deze problematiek.'

'Opkomende dierziekten dringend op de politieke landbouwagonde'

gaat en niet om een "epidemie". Een dergelijk argument rechtvaardigt niet dat veehouders lijdzaam moeten toezien hoe hun veestapels creperen.'

Maar registratie is toch een zaak van de geneesmiddelenindustrie?

'Dat klopt, maar België is een te kleine markt voor de geneesmiddelenindustrie om een dure registratieprocedure op te starten. Maar eigenlijk is in geen enkel Europees land een vaccin tegen botulisme geregistreerd. België neemt wel de

kerheid vastgesteld. Het doelgericht vaccineren na het vaststellen van de eerste ziekteverschijnselen, zou hier soelaas kunnen bieden. Ook op bedrijven waar in één voederbaal toxinen worden vastgesteld, maar waar onzekerheid bestaat over de kwaliteit van de andere voederbalen, kan vaccineren een oplossing zijn. Bovendien lopen bepaalde bedrijven nu eenmaal meer risico dan andere. Denk hierbij aan bedrijven met weiden waar veel wilde ganzen komen of melkveebedrijven met een pluimveehouderij in de